زنگ خطر برای فوتبال ایران

26 بهمن 1404

انتشار آمار رسمی از سوی رسانه «الاقتصادیه» عربستان درباره زیان چندمیلیارد یورویی باشگاه‌های بزرگ این کشور، بار دیگر نگاه‌ها را به مدل سرمایه‌گذاری پرهزینه این کشور در فوتبال معطوف کرده است؛ اما نکته مهم‌تر از زیان سالانه، حجم زیان انباشته‌ای است که در تراز مالی این باشگاه‌ها به ثبت رسیده و نشان می‌دهد پروژه ستاره‌محور عربستان هنوز به نقطه تعادل اقتصادی نرسیده است.

بر اساس این گزارش، پنج باشگاه اصلی فوتبال عربستان در پنج سال گذشته، در مجموع بیش از دو میلیارد یورو زیان ثبت کرده‌اند و بخش قابل‌توجهی از این رقم، زیان انباشته‌ای است که بر دوش ساختار مالی باشگاه‌ها و صندوق سرمایه‌گذاری سعودی باقی مانده است.
در صدر این فهرست، باشگاه الهلال با حدود ۷۰۰میلیون یورو زیان انباشته قرار دارد و پس از آن، النصر، الاتحاد، الاهلی و القادسیه نیز با صدها میلیون یورو ضرر در رده‌های بعدی هستند. این ارقام نشان می‌دهد حتی در اقتصادی با توان مالی بالا، فاصله میان هزینه‌های نجومی و درآمد واقعی فوتبال حرفه‌ای می‌تواند به‌سرعت به شکل‌گیری زیان انباشته سنگین منجر شود. سرمایه‌گذاری کلان برای جذب ستاره‌های بین‌المللی، افزایش دستمزدها و هزینه‌های انتقال، اگر با رشد درآمدهای پایدار همزمان نباشد، به‌جای سودآوری به بدهی‌ای ساختاری تبدیل می‌شود که در سال‌های بعد نیز اثر خود را حفظ می‌کند.
این تجربه برای فوتبال ایران صرفاً یک خبر خارجی ساده نیست، بلکه می‌تواند یک پیام تحلیلی مهم برای مدیران باشگاه‌های ما باشد. فوتبال باشگاهی ایران، با وجود تفاوت‌های آشکار مالی با عربستان، در یک نقطه مشترک قرار دارد؛ فشار برای موفقیت سریع و گرایش به جذب بازیکنان خارجی به‌عنوان راه‌حل فوری.

در سال‌های اخیر، بسیاری از باشگاه‌های ایرانی، با وجود منابع محدود و عدم دسترسی به درآمد پایدار و مشخص، قراردادهای ارزی با بازیکنان و مربیان خارجی بسته‌اند؛ قراردادهایی که در مواردی به

بدهی‌های انباشته، شکایت‌های بین‌المللی و حتی محرومیت‌های نقل‌وانتقالاتی ختم شده است.اتفاقی که باعث نگرانی شدید کارشناسان و صاحبنظران شده و آنان پیوسته هشدار می‌دهند اگر تصمیمات غیراصولی همچنان تداوم یابد، فوتبال باشگاهی ایران با یک ورشکستگی بزرگ مواجه خواهد شد؛ ورشکستگی‌ای که برون‌رفت از آن کار آسانی نخواهد بود. با این حال، برخی مدیران هزینه‌گرا، بدون توجه به تبعات تصمیم‌گیری‌های خود، به ریخت‌وپاش‌های سنگین در این حوزه ادامه می‌دهند.
نکته کلیدی در این مقایسه آن است که عربستان، به‌واسطه وابستگی به بودجه‌های نفتی و منابع مالی سرسام‌آور، توان تحمل زیان‌های انباشته را دارد؛ اما باشگاه‌های ایرانی که از نبود درآمد پایدار به‌شدت رنج می‌برند و با چالش‌های متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، چنین ظرفیتی وجود ندارد.

بر این اساس، میزان آسیب‌پذیری باشگاه‌های ایرانی به‌شدت افزایش یافته و آینده‌ای نگران‌کننده در انتظار آنهاست. بنابراین، اگر الگوی جذب خارجی‌ها در ایران بدون برنامه‌ریزی فنی و مالی دقیق ادامه یابد، تبعات آن می‌تواند بسیار سنگین‌تر و مخاطره‌آمیزتر باشد. استخدام بازیکنان خارجی زمانی می‌تواند به موفقیت منجر شود که در چهارچوب استراتژی روشن، متناسب با توان مالی و همراه با توسعه زیرساخت‌های درآمدی انجام شود. در غیر این صورت، همان‌طور که تجربه عربستان نشان داده، حتی حضور نام‌های بزرگ هم نمی‌تواند مانع شکل‌گیری زیان انباشته و فشار مالی بلندمدت شود.
آمار منتشرشده از زیان انباشته باشگاه‌های سعودی را باید زنگ خطری جدی برای فوتبال ایران دانست. این تجربه نشان می‌دهد موفقیت پایدار نه از مسیر خریدهای پرهزینه و مقطعی، بلکه از طریق مدیریت مالی منظم، سرمایه‌گذاری در آکادمی‌ها، ثبات مدیریتی و جذب هدفمند خارجی‌ها حاصل می‌شود. اگر باشگاه‌های ایرانی از این تجربه درس نگیرند و صرفاً به استخدام‌های بی‌هدف و پرهزینه روی آورند، خطر شکل‌گیری بدهی‌های انباشته و بحران مالی، حتی بیش از امروز، آینده فوتبال باشگاهی کشور را تهدید خواهد کرد.